

וְשִׁכְחֵם **דברי התעוררות וחזיון בענייני השעה**

בט"ד

חודש טבת
תשפ"ה

גיליון 3

תוכן הגליון

2

מאמר מערכת

הרב **אברהם רוט** שליט"א

3

בקודש פנימה

הראיון המלא עם הגאון
רבי **אברהם נפתלי ויג** שליט"א

5

יסודות הבית

הפרדה (ב)
הרב **דוד כ"ץ** שליט"א

7

הכתר

'מדת הצניעות וצניעות האשה'
הרב **שמואל אולמן** שליט"א

9

עינוא דשמעתתא

הרב **מאיר גרין** שליט"א

10

דברי רבותינו

הרב **יהודה ברנשטיין** שליט"א

10

והאר עינינו

הרב **יוסף גולדשמיט** שליט"א

11

שיחת חזיון

הגה"צ רבי **שמעון פינקוס** זצ"ל

13

קורות בתינו

סיפורים מהשטח

14

סיפור מהחיים

דבר העורך / כתר יתנו לך

מעני יצא מתוק.

מביא גליון קדוש זה את בית המדרש היישר לתוככי בתי ישראל פנימה, עם סולת נקיה ומנחה טהורה בלולה בדברי הלכה ואגדה בטוב טעם ודעת.

כולנו תפילה שמעתה ואילך הופעת הגליון אכן תהיה תמידין כסדרן, ושהסייעתא דשמיא תמשיך ללוות אותנו על כל צעד ושעל, וישאו הדברים חן בעיני רבנן ותלמידיהון די בכל אתר ואתר.

ושוב בשם הרבנים, העורכים, וכל השותפים, אנו מודים מאד לכל העוזרים והמסייעים בגופם ובממונם, ימלא ד' כל משאלות ליבכם לטובה אמון.

בידידות,

מערכת ושכנת.

זה אמנם לא היה מתוכנן אבל גם זו לטובה... עיכובים בלתי צפויים שגרמו להוצאה של גליון מס' 2 להתעכב כל כך הרבה, היו נראים כמו רצף של תקלות טכניות, אבל לאחר מעשה הבנו שהיתה פה מטרה חשובה עד מאד עבורנו ועבור כלל הציבור.

הטלפונים הרבים והפניות הבלתי פוסקות עם השאלה שחזרה על עצמה שוב ושוב, מתי יצא הגליון הבא, גרמו לנו להבין שהביקוש הוא עצום, הבנו בצורה הכי ברורה שאסור לנו להתרפות במלאכה. כמים קרים על נפש עייפה

הגאון רבי אברהם נפתלי ויג שליט"א

מרבני שכונת בית וגן

**בדורינו נדי שהאדם יהיה
 שמור וגדור בענייני הקדושה
 צריך הרבה עבודה, ואם
 האדם לא שם על ליבו הוא
 עלול ח"ו להכשל**

הראיון המלא בעמוד 3 ←

אשרי מי שזוכה לתפוס את המהלך ולהבין שרצף האירועים העוברים עליו בחיים איננו סתם רצף מקרים, אלא יש כאן משהו שמסמן וי על כל רגע ועל כל יום אותו הוא הצליח לגזול ממנו, כל היסח הדעת מעבודת ה' ועסק התורה והמצוות הוא נצחון נוסף של אותו אויב היודע להרדים את האדם בתחושת הרוגע המדומה של מקרה ועוד מקרה.

הימים עוברים והשנים חולפות והאדם בטוח שהנה הוא רק מסיים עם הענין הזה ועם הענין ההוא ומיד הוא מתפנה כולו לעסק התורה ולעבודת בוראו, אך שוב ושוב מתברר כי ענין רודף ענין והסיום יהיה כנראה רק ב...אוטו הכחול....

אבל החכם זוכה להבין את האמת כמה שיותר מוקדם, החכם עובר לפרשת ויגש ויוצא למלחמה כשעדיין כוחו במתניו, כשהוא רואה למול עיניו את האויב האמיתי, האויב מהמלחמה הגדולה אותו עליו לנצח, כי זאת מלחמת החיים, כי כמוהו כפרעה.

אצל משפחות רבות ההבנה ברורה.

ההבנה שהמצב טעון שינוי ברורה בהחלט. ההבנה שיש לעצור ולהתבונן ולעשות בדק בית, נמצאת על השולחן זה מכבר. המציאות הקיימת גם בתוככי רחובותינו מדברת בעד עצמה.

הם כואבים את הכאב והם מתכננים לעשות את הצעד, אבל ליצר יש את כל הדרכים לתת לחיים לעבור, עוד יום ועוד שבוע, רק תעבור החתונה של השכנים, ורק נסיים עם ענין פלוני, ורק ורק ורק, והחיים עוברים והמצב ממשיך להידרדר ה"י.

♦ ♦ ♦

אבל בדיוק בשביל זה נקראים אנו 'יהודים', יהודים על שם יהודה של פרשת ויגש, יהודה שיוצא למלחמה ועושה קץ וסוף לכל ה'לך ושוב' של זה שעומד מולו ומתעתע בו שוב ושוב.

יהודים! עורו ונתעוררה, כי המלך הזקן והכסיל, כי כמוהו כפרעה.

בהצלחה רבה לכל מבקשי ה'.

יש רעב, יעקב אביהם מבקש שירדו לקנות אוכל, הם מגיעים למצרים ונחשדים כמרגלים, הם מספרים למלך שיש להם אח קטן ומשום מה הוא מבקש שיורידו אותו למצרים. אין ברירה והם עושים זאת. לפתע הוא מבקש לסעוד איתם, ובאורח פלא הוא יודע את סדר הגילאים. הם נפרדים

אשרי מי שזוכה לתפוס את המהלך ולהבין שרצף האירועים העוברים עליו בחיים איננו סתם רצף מקרים, אלא יש כאן משהו שמסמן וי על כל רגע ועל כל יום אותו הוא הצליח לגזול ממנו

ממנו בידידות חוזרים הביתה לחיים טובים ולשלום, אבל תקלה קטנה משבשת את התוכנית ובנימין מחליט לקחת לעצמו את הגביע הפלאי ודבר הגניבה מתגלה מהר מידי וכו' וכו'.

אם כך הם פני הדברים, יהודה איננו משתמש בכח, יהודה ומקבל עליו גזירת שמים וכמו שאמרו שאר השבטים, אבל אשמים אנחנו וכו'.

אבל יהודה של פרשת ויגש זה יהודה אחר לגמרי.

כאן כבר מבין יהודה שרצף המקרים איננו רצף מקרים, יש כאן משהו שיושב מולך ומתכנן את כל המהלך. יש כאן משהו שכנראה יזם את כל הענין כבר מהרגע הראשון, ובנה תכנית שלמה הכל כדי להביא אליו את בנימין ולהוציא אותו מאביו ומאחיו, ואם זה אכן כך, על זה נאמר, הבא להרגך השכם וכו', מול אויב לא מתנהלים בהכנעה, אלא משתמשים גם ב'כי כמון כפרעה'.

♦ ♦ ♦

תהליך המפגש בין יוסף לאחיו הינו פרק חיים, פרק שרבים מאד הלימודים וההנהגות שנלמדו ממנו.

אחת הנקודות המעניינות בשיאו של תהליך זה, הוא כאשר נפרדים האחים מיוסף בפעם השניה, והנה נמצא הגביע באמתחת בנימין, או אז הם חוזרים העירה ליוסף ומקבלים ממנו את גערנו אודות המעשה הכביכול 'לא מוסרי' שבגניבת הגביע, עד כדי כניעה מוחלטת והסכמה בנוסח 'כולנו נהיה עבדים לפרעה'. וכאן למרבה הפלא מתחילה מהפכה, כאשר יוסף ברוב נדיבותו מוותר על המחווה אותה הציע יהודה, ומכריז שרק מי שנמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד וכל השאר משוחררים, האחים אינם מגלים התפעלות מישרותו של מלך מצרים, אלא אדרבה, כאן מכריז יהודה על מלחמה ואומר 'כי כמוך כפרעה' או במילים אחרות, עד כאן ביקשנו, התחננו, מכאן ואילך מלחמה. ויש להבין מדוע, מדוע דוקא כשיוסף מוכיח עד כמה הוא ישר דרך, ואינו מוכן לקבל אותם כעבדים, דוקא כעת הגיע הזמן למלחמה נגדו?

עוד יש להתבונן בדבר פלא, שהנה בכל פרשיות התורה בדרך כלל כל פרשה מסתיימת בסיום ענין, והפרשה הבאה אחריה מתחילה בענין חדש, ואילו כאן בשונה מהמקובל הפרשה נעצרת בשיאו של המאבק, ופרשת ויגש ממשיכה מהנקודה בה עצרה הפרשה הקודמת, מה טמון בזה? נקודה נוספת הטעונה הסבר, אם אכן יש בכוחו של יהודה לנהל מלחמה מול המשנה למלך מצרים מדוע הוא המתין עד כעת ומתנהג לאורך כל התהליך בהכנעה של נתין כנוע לאדונו? מדוע לא הבהיר למשנה למלך כבר מהרגע הראשון כי בכוחו להפיל את מלך מצרים מכיסאו בלי הרבה מאמץ?

שמענו הסבר נפלא להבנת הענין.

יהודה של פרשת מקץ ויהודה של פרשת ויגש זהו לא אותו יהודה.

יהודה של פרשת מקץ זהו יהודה שעוקב אחר השתלשלות העניינים כרצף של אירועים נפרדים.

בקודש פנימה

שו"ת עם הגאון רבי אברהם נפתלי ויג שליט"א

הראיון המלא

פרנקל תלמידו ומקורבו של מרן החזו"א זצ"ל שגזרו את גזר דינו של הילד ששכב צמח והחזירוהו לחיים¹, יכולים לתת כח וחיזוק לעמוד בנסיונות. אמנם במקביל וודאי שצריך שידעו גם את חומר הענין, שאם ח"ו הולכים שלא בצניעות עלולים להכשיל את הרבים ולהיות ח"ו בגדר מחטיאי הרבים שכתוב ע"ז דברים חמורים מאד, אבל בעיקר צריך לשים את הדגש על הזכויות העצומות וההצלחה הגדולה שזוכים לה ע"י החיזוק בצניעות.

אברכים בני עליה ששקועים בלימוד, האם ראוי שיקבעו זמן גם ללימוד הלכות צניעות, או שהם יכולים לסמוך על בני ביתם שמסתמא הם כבר יודעים את ההלכות?

האחריות על קיום ההלכה בבית בכל התחומים היא על הבעל והאב, גם בתחום הזה הוא צריך ללמוד ולדעת את ההלכות כדי לדעת שביתו מתנהל עפ"י ההלכה, ומלבד זאת גם בשביל האברך עצמו, בדורינו כדי שהאדם יהיה שמור וגדור בענייני הקדושה צריך הרבה עבודה, ואם האדם לא שם על ליבו הוא עלול ח"ו להכשל, וכשלומד את ההלכות שנוגעות לענין הוא דבר ראשון מתחזק בעצמו - כמו שידוע ממרנא הגרי"ס זצ"ל שלימוד התורה שמקדש את האדם ונותן לו כח להתגבר על היצה"ר, הוא בעיקר הלימוד של ההלכות הנוגעות לאותו ענין, לפני כמה שנים ארגנו כאן בשכונה סדרי לימוד בשובבי"ם וזה הביא לחיזוק גדול.

ע"י סיפורים ומאמרים על המעלות העליונות שזוכים ע"י הצניעות, ועל הכח של התחזקות בזה לזכות להצלחה ולישועה בכל הענינים ויכולים לתת כח וחיזוק לעמוד בנסיונות

סדר יומו של הגאון רבי אברהם נפתלי ויג שליט"א רב הקהילות מנין אברכים ופני שמואל בשכונת בית וגן המעטירה, ומראשי ישיבת תורה אור - מתלמידיו המובהקים וממעתיקי שמועתו של מרן הגאון הגדול ר' חיים פנחס שיינברג זצ"ל - עמוס מאד, בנוסף למאות האברכים הנמנים על בני קהילתו, והשיעורים אשר הוא מוסר תמידין כסדרן בישיבה"ק, עוד הוטל עליו עול הציבור מאז נשלח ע"י גדולי הדור לשמש כחבר בוועדת הרבנים של 'דגל התורה' לניהול עניני הציבור בעיה"ק ירושלים. למרות כל זאת ניאות הרב שליט"א להקדיש מזמנו ע"מ לחזק את הציבור ולתת כלים מעשיים להנחיל את החינוך לצניעות ולקדושה בצורה הנכונה, בהדגישו את החשיבות והנחיצות הגדולה של החיזוק בענינים אלו.

יישר כח לכבוד הרב שניאות לפנות מזמנו ע"מ לתת מענה לציבור המבקש ורוצה לדעת את הדרך ילכו בה.

הדברים ידועים שבדורינו יש הרבה נסיונות בענייני הקדושה והצניעות והקושי הוא גדול, מה הדרך להאחיב את הצניעות על בני הבית ע"מ לתת להם את הכח לעמוד בנסיונות?

הנה אמנם הדרך שהנחילו לנו רבותינו הוא לימוד המוסר, אבל היום יש הרבה שקשה להם להתחבר למוסר, והדרך לחזק אותם היא ע"י סיפורים על גדולי ישראל, או ע"י שמדברים אתם על המעלות והזכויות שיכולים לזכות ע"י חיזוק בלימוד התורה ובעבודת ה' וכו', וכך הוא גם בענין הצניעות, ע"י סיפורים ומאמרים על המעלות העליונות שזוכים ע"י הצניעות, ועל הכח של התחזקות בזה לזכות להצלחה ולישועה בכל הענינים, [כמו למשל הסיפור שסיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן על המספריים הכחולים שראה ר' דוד'ל

1 ראה את הסיפור במדור 'סיפור מהחיים', להלן בעמוד 14.

[א.ה. המדובר הוא על חיזוק שנערך לפני מספר שנים ע"פ הוראת כלל רבני שכונת בית וגן בתקופת השובב"ם ונקבע סדר לימוד קבוע בכל הכוללים בשכונה כל יום כרבע שעה בספר הלבוש כהלכתו. רבני השכונה ראו בדבר חשיבות רבה מאוד, ושכנעו בעצמם ראשי כוללים שבתחילה היססו מלהצטרף לענין. ואכן בס"ד לימוד הנושא הביא לתוצאות ברוכות שניכרות עד היום. מצורף מכתב רבני שכונת בית וגן בענין זה.]

האם רצוי שהבעל או האב יקבע לימוד קבוע בהלכות אלו עם בני ביתו?

זה דבר שצריך שיקול הדעת בכל מקרה לגופו, צריך לשים לב שזה לא גורם את ההיפך מהרצוי, שזה לא מכביד, אמנם אם מתחילים את הלימוד בגיל צעיר כשעדיין לא התחילו כ"כ הנסיונות הרי זו בד"כ עצה טובה, בבחינת להקדים רפואה למכה.

יש הסבורים שבגיל קטן לא צריך כ"כ להקפיד בזה?

היה מעשה עם החזו"א שבאו אליו עם ילדה קטנה כשהיא לבושה במכנסיים והוא אמר שאי"ז ראוי, ואף אם עפ"י הלכה היא בגיל שעדיין אין בזה איסור, אבל אין זה ראוי.

בעבר דברו גדולי ישראל על ענין ההפרדה באוטובוסים

שהגברים ישבו מקדימה והנשים מאחורה, אבל היה בזה קושי כיון שעפ"י חוק היו חייבים לעלות מקדימה ע"מ לשלם לנהג, והנה היום אפשר לעלות ולשלם [לתקף] גם מאחורה, וזה תלוי רק במודעות של הציבור?

בודאי שראוי וצריך לעורר את הציבור על זה שמאחר שעפ"י החוק

אפשר לעלות מאחורה, שהגברים יעלו וישבו מקדימה והנשים יעלו וישבו מאחורה, וכך יהיו הנסיעות בקדושה, ובאוטובוסים העירוניים שלפעמים ישנה צפיפות רבה הרי זה נחוץ ביותר וגובל לפעמים באיסורים חמורים.

לסיים, האם הרב יוכל למסור לציבור דברי חיזוק על חשיבות ההתחזקות בעניני הקדושה והצניעות?

ידוע המעשה שהיה עם החפץ חיים זי"ע בכנסיה הגדולה, שנשאלה שאלה האם יש חיוב עפ"י דין להגביה את המחיצה שהיתה שם בעזרת נשים, ואמר הח"ח שגם אם אין ממש חיוב עפ"י דין אבל צריך לדעת שכל הידור בצניעות שזה כל הון דעלמא! שכיון שע"ז כתוב "ושב מאחריך" [וכפי שמרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל היה מעורר שאין עוד שום ענין בתורה שכתוב עליו דבר חמור [זה] א"כ הרי מידה טובה מרובה, וודאי שכל חיזוק בענינים אלו מרבה השראת השכינה בכלל ישראל, וזה מביא את כל הטוב שבעולם, שהרי כל ההצלחה של האדם תלויה בכמה שהוא קרוב לקב"ה. החידוש בדברי החפץ חיים הוא שאפילו מה שלא מחויבים בו עפ"י דין, שהוא רק הידור, זה כדאי מאד, ובדור שלנו שהנסיון קשה מאד מאד, מוכרחים להתחזק ולשים לב לענינים אלו, ובלי התחזקות עלולים ח"ו להכשל, ובודאי שמי שיתחזק בזה - לימוד התורה שלו ייראה אחרת, התפילה תהיה אחרת. החיזוק בעניני הקדושה והצניעות מקדש ומרומם את האדם ומביא אותו לרום המעלה.

יישר נח לכבוד הרב שליט"א על הדברים המחכימים והמחזקים

יהי רצון שיהיה לתועלת.

בס"ד

לכבוד הרבנים החשובים שליט"א

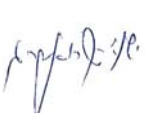
"ראשי הכוללים" בשכונת בית וגן ירושלים

בעומדנו לקראת ימי השובב"ם הבעל"ט, שידועה מעלתם כימים המסוגלים מאוד לתיקון ענייני הבית היהודי כמובא בספרים הקדושים, ימים אשר בהם קבעו רבותינו מדורות קודמים חיזוק בכלל ישראל ע"י שיעורים הנמסרים בכל אתר ואתר, מבקשים אנו לקיים בכוללים אשר בשכונתנו לימוד יומי בהלכות הקשורות לנושא זה, עם מלגה מיוחדת לכל אברך בתום הלימוד.

לכם, ראשי הכוללים, אשר במשך כל השנה עוסקים בהרבצת תורה בהתמדה ובמסירות נפלאה, יש את הזכות הגדולה לקחת חלק ולהיות אחראים על לימוד חשוב זה אשר בעז"ה יביא תועלת גדולה ללומדים ולכל כלל ישראל, בפרט בתקופה קשה זו בה כולנו זקוקים ומצפים לישועת השם ולגאולה הקרובה בב"א.

פרטים נוספים ימסרו ע"י האברכים הממונים על הנושא.

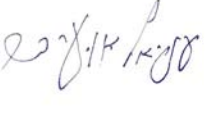
בברכת התורה

אחייך נטל י"י

אחייך נטל י"י

אחייך נטל י"י

יושב בין האנשים, והכלה בין הנשים, בל יראו אלו עם אלו.

וההפלאה כתב (מובא בסוף שו"ת ופסקים מרבי שכנא מלובלין): אשר חכמים הזהירו, **שלא להיות אנשים ונשים בחדר אחד** בסעודת נישואין. **וכמה רעה ראינו כי בהקהל אנשים ונשים כאחד**, באו כשכור יחוגו וינועו ומידי הרהור לא יצאו, ואשה פגיעתה רעה, פן יעלה באחד ומאה להלכד בזו ח"ו מה נאה, ואין שמחה למעלה.

ובספר "קדושים תהיו", מביא מכתב מכל גדולי ירושלים (תרפ"ו) וביניהם **"התורת חסד", "הלשם"** (רבי שלמה אלישיב) **והגרי"ח זוננפלד** וז"ל: הנה כל אלה הי"ג ספרים מגדולי ישראל הביאו **לאסור דבר זה, להיות אנשים ונשים בחדר אחד, בלי שום מחלוקת.**

ובשו"ת **"קנה בושם"** (ח"ב קח) כתבו **המנחת יצחק והקנה בושם** בזה"ל: הרי דס"ל להתוס' דראיית נשים מקושטות, אע"פ שישבו בתפילה לעצמן, רק שמזדמן שרואים אותן, גורם שיכשלו בהן וכו', ק"ו בן בנו של ק"ו **דלקבוע עצמם לישב אנשים כנגד נשים מקושטות פנים אל פנים, דהוי פריצות נוראה ואיסור גמור וחמור מאוד, ואין שום צד היתר בדבר כלל.**

ד. חובת ההפרדה - לא רק בסעודה: כתב **רש"י** (ספר הפרדס, ענין איסור והיתר): **אסור להתערב הנשים עם האנשים, בין בסעודה, בין במחול, בין בכל ענין**, אלא נשים לבד והאנשים לבד. מק"ו ומה אם בעונת האבל כתיב (זכריה יב) וספדה הארץ משפחות משפחות, משפחת בית דוד לבד ונשיהם לבד, המשתה והשחוק על אחת כמה וכמה, מפני שהיצר הרע מתגרה בה. וכלשון רש"י כתבו **הגאונים** (מובא באוצר הגאונים סוכה נב).

וכן מבואר ב"ספר חסידים" דהאיסור הוא לא רק בזמן סעודה. וז"ל (סי' קסח): אל תערב בנים עם בנות פן יחטיאו. תשמח בחורה במחול לבדה. אבל בחורים וזקנים יחדיו, וכן ילדים וילדות משחקים ברחובותיהם - ילדים לבד וילדות לבד, וכן בסוף תהילים בחורים וגם בתולות, ולא אמר בחורים עם בתולות כמ"ש זקנים עם נערים. גם לרבות נשים לבד. עכ"ל.

וז"ל מרן **הגר"נ קרליץ** (חוט שני אה"ע, עמ' נא, שעה"צ פט): ולמדנו מכאן עד כמה יש לאדם להתרחק ממקומות שמביאים לידי חטא והניסיון מצוי בהם. **יש להתריע בזה שלאחרונה מצוי שיש שהולכים לבתי נופש ומלונות שישנם מאלו שרחוקים מכל זיק של יראת שמים, וכמדומה להם שהותרה הרצועה בין בקדושה, בין בכשרות, ואין מקומות אלו ראויים כלל לשומרי תו"מ.** עכ"ל.

א. בגליון הקודם הבאנו מקורות רבים, המבארים את החיוב לדאוג שלא תהיה תערובת בין אנשים לנשים בכל מקום כינוס ציבורי, אף כשהנשים צנועות בתכלית, משום הקירבה וקלות הראש המצויים במצב זה. ובמיוחד כאשר נמצאות נשים שאינן צנועות בשלימות כהלכה, (כפי שמצוי מאוד בזמנינו למרבה הצער גם בקרב בני התורה) דאז חמור הדבר עוד יותר, שהרי אסור לראותן אפילו בראיה לפי תומם וכפי שפסק **המשנ"ב** (עה, ז).

בגליון זה נביא בס"ד מקורות נוספים המבארים ענין זה, וכן שהבעיה היא גם כאשר אין הציבור שותף כאחד, אלא אף כשכל אחד יושב בפני עצמו, כפי שמצוי במקומות נופש וכדו' (וראה מכתב בעמוד 6 שגדו"י כתבו שאסור בהחלט לשבת בחדרי אוכל וכדומה ללא מחיצה, אמנם יתכן שעיקר הבעיה היא במקומות נופש שם השהות יחדיו היא לפחות יום או יומיים - ובה יש לאסור אפילו כשאין שייכות בין הנאספים. אך בישיבה ארעית - כמו במסעדה וכיוצ"ב, אולי חוסר השייכות בין היושבים גורם שלא יצטרכו מחיצה מעיקר הדין כאשר יש מרווח בשפע בין היושבים וצ"ע. ובכל אופן יש להזהר מבעיות פריצות המצויות במקומות שכאלו). ויש לתת את הדעת שגם משפחות המצטרפות לקעמפים ישיבתיים וכדו' צריכות להיזהר בדברים אלו, והפריצות בזה מצויות (וגם כשאין שייך להעמיד מחיצה מושלמת, חובה להקפיד על הפרדה והרחקה מכל קירבה וקלות בין האנשים לנשים, וכדלהלן).

ב. כתבו הרמב"ם (שביתת יו"ט ו, כא) **והשו"ע** (או"ח תקט, ד) וז"ל: חייבים בי"ד להעמיד שוטרים ברגלים, שיהיו משוטטים ומחפשים בגנות ובפרדסים ועל הנהרות **שלא יתקבצו שם לאכול ולשתות אנשים ונשים**, ויבואו לידי עבירה, וכן יזהירו בדבר זה לכל העם, **שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם בשמחה** ולא ימשכו ביין, שמא יבואו לידי עבירה. (ובביאור הגר"א (שם) ציין את מקור הדברים מהגמ' בסוכה נא (הובאה בגליון הקודם) וכן מהגמ' סוף קידושין (פא), שם מסופר שהאמוראים העמידו הפרדה בין האנשים לנשים, שלא יכשלו ברגל).

וכ"כ להלכה **הלבוש, החיי אדם, הגר"ז והערון השולחן** (שם). **והמשנ"ב** (שם שעה"צ כא) הוסיף: ובעונותינו הרבים נתפרץ קלקול זה בזמנינו באיזה מקומות גם **בימות החול**, ועוון גדול הוא, **ומי שיש בידו למחות בודאי מחויב למחות**. עכ"ל. **ובכף החיים** (שם) כתב: באמת חיוב זה שייך בכל עת וזמן שיש שמחה כגון באירוסין ונישואין וברית מילה וכדו', שצריך למחות מי שיכולת בידו שלא יתערבו אנשים ונשים יחד **דהיינו במקום אחד** (א.ה). ולא רק בתערובת גמורה ודו"ק), אלא שברגל מצוי הקלקול בכל מקום.

ג. כתב בפלא יועץ (ערך חתן): אם יהיה תערובת אנשים ונשים, השטן מרקד ביניהם ונפיק חורבא, ושמחה לתוגא יהפך ח"ו, **אלא החתן**

חובת ההפרדה בבתי הנופש ובשמחות

בלבוש ביתי שאינו צנוע, וכמו"כ מטיילים יחד בטיולים משותפים באתרים שונים, אשר דבר זה הוא הרס הצניעות והבית היהודי.

ולצערנו אלו החושבים שעולם החופש (בבתי מלון ה"ל) הוא עולם אחר, ושוכחים כי עיני ה' משוטטות בכל הארץ (דה"ב, טז), יורדים מדחי לדחי, ועבירה גוררת עבירה בהזמנת זמרים והרצאות פסולות, וסרטים רח"ל (ומכשירי טלוויזיה בחדרים), המכלים מנפש ועד בשר.

וכן בשמחות כשבע ברכות וכדומה, נפרץ לאחרונה שיושבים בחדר אחד בשולחנות נפרדים בלא מחיצה בין אנשים לנשים, אשר הזהירו על זה רבנן תקיפי קדמאי, שכתבו: "ובמיוחד בשמחה של מצוה להתאסף ולסעוד אנשים ונשים בבית אחד, ומהפכים את מצות שמחת חתן וכלה לעבירה של הרהור ופרצה במוסר וצניעות רח"ל... מוטל חוב קדוש להשגיח בסעודות חתונה וכיוצא בהם שלא יאכלו אנשים ונשים בחדר אחד, כי אם אנשים בחדר מיוחד והנשים בחדר מיוחד, בין בשבת קודש ובין בחול".

נחרדנו לשמוע על הפרצה החמורה אשר בתי מלון, אתרי נופש וכדומה, הנקראים חרדים - מכשילים את הציבור בישיבה מעורבת בחדרי האוכל, במדשאות, בלובי, ובאולמי הרצאות, וגם כאשר יושבים כל משפחה בנפרד, כיון שיושבים בסמיכות ללא מחיצה הוא איסור, דעין רואה ולב חומד וכו', ובאים לידי שיחה גברים עם נשים, בנים עם בנות. והוא ענין חמור מאוד ההמצאות הממושכת באופן מעורב במקום שמהותו בילוי וקלות דעת.

וביותר עלינו להזהיר על הדבר שהתחדש לאחרונה נופשים מאורגנים לאברכי כוללים ובני משפחותיהם, או לעובדים ועובדות ובני משפחותיהם, וכן בתי מלון בארץ ובחו"ל המתפרסמים בעיתונות החרדית כמתאימים לשומרי תורה ומצוות ואף ספינת טיולים וכדו', ולאמיתו של דבר הם פסולים ואסורים באיסור חמור. בשל הקרבה האסורה בין המשפחות והתערובת בכל משך ימי הנופש, וכידוע נפגשים יחד במסדרונות, ומבלים יחד גברים ונשים בכניסה (לובי) ובמדשאות

לכן הננו יוצאים בקריאה לכל אשר יראה ה' בלבם, שלא יצאו למקומות נופש לפני שיבררו היטב:

- א. שאין שום כלי תקשורת (טלוויזיה, וידאו) וסרטים בכל אזור האירוח.
 - ב. שאין שום תערובת בחדרי האוכל (והלובי) ובטיולים, ושאר פעילות מעורבת.
 - ג. וק"ו שאין שם גויים ופורקי עול בלבוש שחץ, או בריכת שחיה מעורבת [או נפרדת אם רואים מחלונות המלון את הברכה].
- ואין כל היתר לצאת מארץ ישראל לחו"ל למטרת טיול כמבואר במשנ"ב תקל"א י"ד, פרט לחולה שצריך אויר חו"ל וכדומה. ואשרי השומע שזכות ארץ ישראל תעמוד לו. ולשומעים לדברינו ינעם, ועליהם תבוא ברכת טוב.

באנו על החתום למען כבוד ה' ותורתו

שמואל הלוי וואזנר חיים פנחס שיינברג נסים קרליץ שמואל אויערבאך משה שטרנבוך יצחק זילברשטיין נתן גשטטנר שמעון בעדני

ועוד כתב שם: וכמה יש לאדם להיזהר מתערובת אנשים ונשים, כי אף דיאמר זך אני מפשע ובטוח אני שלא יקרני עוון, יש בו גירוי יצה"ר, ולכן מנעו עצמכם מהרע ותערובות וכו'. ובדרוש י"ד כתב: תערובות אנשים ונשים זהו קוץ מכאיב וסילון ממאיר בעוה"ר, שאין שנוא לפני המקום אלא תערובות אנשים ונשים ובתולות. ובח"ב דרוש ב' כתב: אין לך תערובות אנשים ונשים אפילו במקצת שלא יצא מהם שטנה וקלקול וסופו רע ומדון. עכ"ל.

הגר"י אייבשיץ בספרו יערות דבש מרעיש על פירצה זו בכמה מקומות ולהלן חלק מהם. וז"ל (ח"א ד"ג): מזה נלמד מוסר, אחשוורוש רשע, אפילו בשעת שכרותו לא התערבו אנשים ונשים, ולכן עדת ה' עם קדוש לה' ביום שמחתנו ומשתה יין, כמה חוב הבדלה עלינו בין אנשים לנשים. ובדרוש ח' כתב: בבקשה מכם בימי שמחה הן פורים והן פסח, שמרו נא עצמיכם מבלי תערובת אנשים ונשים, כי אז שטן מרקד בקרבכם, ואין זה שמחה ונחת לד', תועבת ד' כל עושה אלה.

דברי הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א

ומצוי שמחטיא בראיות והרהורים אסורים, ולכן צריך להיזהר ביותר. ומי שעושה כן או אפילו משתתף בשמחה כזו, הם בכלל חוטאים ומחטיאים את הרבים, שהרי אסור להשתתף בשמחות כאלו, ופרסמתי כן ברבים. (ע"פ תשובות והנהגות ח"ב תרנא)

הב"ח (אה"ע סב) מביא שאין לומר "שהשמחה במעוננו" כשאנשים ונשים בחדר אחד, ובפרט בימינו שבעוונותינו הרבים מתלבשות הנשים בבגדים להתבלט שיסתכלו עליהן ומגרין היצר הרע ח"ו, אזי האיסור כפול ומכופל. וידוע שאחרי חג הפסח וסוכות צמים בה"ב שמא נכשלו בתערובות, שבשמחת מצוה השטן מרקד יותר מבמקום אחר,

הנותר

הרב שמואל אולמן שליט"א

מידת הצניעות וצניעות האשה

מפני אנשים, שהוא חיוב בפני עצמו כדי להרחיק עצמה מעיניהם וליבם של הבריות. [והורחב בזה בס"ד במאמר הקודם].

וכבר עמד בזה בספר 'פתשגן הכתב' על אגרת התשובה, להג"ר מנשה קליין זצ"ל גאב"ד אונגוואר [בעל 'משנה הלכות'], אות קנט, וז"ל:

"ומה שכתב **דגם בבית** צריכה האשה להיות בצניעות, **ודאי הדבר כן הוא, וכמו שהאיש צריך להיות צנוע ג"כ**, ואמר חז"ל לקמחית במה זכית והשיבה מעולם לא ראו קורות ביתי שערות ראשי וזה בבית, ובתמר כי כסתה פניה בבית חמיה¹, **אבל הלבוש בצניעות בביתה אינו מדין כל כבודה בת מלך פנימה**², אלא הוא דין משאר דיני לבישה שצריכה ללבוש".

ג. חובה זו של צניעות האשה, שעניינה הוא שלא תגרום למכשול חטא ועוון ויצה"ר, הן בלבוש והן בהנהגה, מבוארת בדברי **רבינו יונה** באגרת התשובה (אות נח):

"וצריכה האשה שתהא **צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם** חוץ מבעלה, שהמסתכלים בפניה או בידיה יורדים לגיהנם והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם **מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה**".

וע"ע בשל"ה הק', שער האותיות את צ' צניעות:

"ומכל שכן האשה שהיא **מחויבת להיות צנועה ביותר** שיהיה כל כבודה פנימה, ותסתיר עצמה מכל אדם שבעולם בכל מה דאפשר, ועיניה תמיד למטה ודיבורה בנחת, ולא יראה ולא יימצא ולא יהיה מגולה מכל גופה אפילו במשהו, **שלא תכשיל שום אדם במראית עין**".

וב"עירות דבש' ח"א סוף דרוש יב:

1 יש להעיר דבתמר שכיסתה גם **פניה** בבית חמיה, בפשטות לא היה זה מענין צניעות דקמחית, אלא מפני אנשי הבית, (וכמבואר שלכן לא הכירה יהודה), דאל"כ לכאן אין כלל ענין לכסות פניה כשהיא לבדה בביתה, וגם קמחית לא נהגה כן אלא בשערות ראשה, ואכמ"ל.

2 **היינו** שאין זה מדין צניעות האשה מפני אנשים, הנלמד בין היתר מן הפסוק 'כל כבודה בת מלך פנימה' - שכבוד האשה להיות בביתה ולא לצאת החוצה (עי' יבמות עז. שבעות ל. ועוד, וברש"י עירובין ק. כתובות נח. נדרים לז: נויר יב. גיטין יב.), **הוא** משום 'צניעות האשה' כדי שלא יכשלו בה אנשים, ואי"ז שייך כלל לצניעות האנשים, וכדלהלן בסוף המאמר. (וע"ע ברש"י ע"ז יח.).

א. במאמר הקודם עמדנו על כך שפעמים שדיבורים גבוהים והגדרות שונות בנושא הצניעות, עלולים לבא על חשבון החלק הפשוט, העיקרי והמעשי.

חלק מרכזי בענין זה הוא ההבחנה הברורה והחילוק המהותי שיש להבחין בין הנושא של 'צניעות האשה' למידת הצניעות הכללית השייכת גם באנשים, כגון דברי הגמרא המפורסמים במסכת מגילה דף יג עמוד ב': "בשכר צניעות שהיתה בה ברחל זכתה ויצא ממנה שאול", ומבארת הגמרא שהצניעות שהיתה ברחל היא שמסרה ללאה את הסימנים, ופירש"י "והוא צניעות, שלא יתפרסם הדבר שמסר לה סימנים", והצניעות שהיתה בשאול היא שלא סיפר על כך שנבחר למלך. דברי הגמ' האלו שייכים הם למידת הצניעות הכללית ולא לנושא של 'צניעות האשה', וכפי שיתבאר.

שני עניינים נפרדים הם. ישנה את 'מידת הצניעות' השייכת גם באנשים, ופשוט שהיא שייכת גם בנשים. אך מלבד זאת ישנו ענין נוסף של 'צניעות' המיוחד לאשה, שעיקר עניינו הוא להרחיק מעליה את עיניהם ודעתם של הבריות, ולהסתיר את עצמה באופן שלא תגרום להסתכלות אסורה והרהורים רעים, הן מחמת האיסור העצמי שבכך, והן משום שעל ידי זה נפרץ גדר ערוה ונחלשת חומת ההרחקה מן העריות, המחויבת בקרב מחנה ישראל. וענין זה מבואר בדברי רבותינו, כמובא להלן.

שני עניינים אלו, אף שנקראו שניהם בשם "צניעות", מכל מקום הם שני נושאים שונים, ואף שבדאי יש להם שייכות זה לזה והם מושפעים זה מזה, מ"מ מצד עצמם הם שני דברים נפרדים ושני מחייבים שונים. ואמנם שניהם נקראים בשם 'צניעות', משום ששניהם עניינם הוא 'הצנעה', אך אין זו כלל סיבה לומר ששניהם ענין אחד הם. וגם אם נרצה לבאר שיש שייכות בין הדברים בעומק הענין, אך בודאי לא שייך על ידי זה לגרוע מהחובה הגמורה של 'צניעות האשה' להסתיר את עצמה באופן שלא יגרום למכשול וכנ"ל.

ב. ומסיבה זו גם אין לערב בענין זה את הנושא של צניעות האשה בתוך ביתה, שזהו ענין בפני עצמו ושייך יותר לחלק הראשון הנ"ל של 'מידת הצניעות', ואין זה ענין אחד עם חובת האשה להצניע עצמה

"ובעוה"ר מלבושי נכרים למדו שכל הצוואר ערום מבלי לבוש, וגלוי שיער, הנני מתרה בכם הסירו הדבר הרע הזה, כי אשה אשר צוורה ערום וכו' ועונשה קשה מאד **כי היא חוטאת ומחטיאה אחרים**, לא כן דרך בנות ישראל הכשרים לבל יראה חוץ בשרם".

עוד ב'יערות דבש' ח"א דרוש ו' (בהוצאה החדשה עמ' רח):

"והנה **לבטל יצרא דעבירה** ג"כ כביר מצאה ידם בתקנת גדרים לבטלו... ואמרו בב"ק כי עזרא תיקן שתהא חוגרת בסינר משום צניעות, פירשו מפרשים לאו דוקא סינר רק כל מקומות מגולים באשה תיקן שתהיה הולכת בכיסוי לבל יראה בה ערות דבר ותהא צנועה, וסינר דנקט לדוגמא בעלמא. **וחזו** ודאי בשוק ברבים ודאי דאורייתא לילך בכיסוי ובצניעות, ואפילו גילוי שיער דאורייתא בשוק, וכמה חרדות חרד ישעיה על בנות ציון שהולכים בנטויות גרון וכדומה, רק בתוך הבית לא היתה כ"כ צנועה, ועזרא תיקן אפילו בבית שהולכים בלי מלבושים עליזים תהא חוגרת מ"מ סינר, והיינו בבית אין דרך נשים להיות מעורבות עם אנשים... ואם יודמן ודאי תלך בכל מלבושים וח"ו על בת ישראל שתלך בגילוי בשר נגד אנשים אחרים, אבל נגד קרובים אביה ואחיה וכד' אשר ליבה גס בהן לפניהם א"א להזהר, והם מעורבים עמה, **ויש לחוש להרהור והסתכלות**, ולכך תיקן עזרא שתהא אפילו בבית **צנועה למאד**, שגם לקרובים לא יראה מקום תורפה".

הרי שאפי' בענין תקנת עזרא של צניעות בתוך הבית, ביאר ה'יערות דבש' שהוא משום ביטול יצרא דעבירה, דהיינו משום חשש הסתכלות והרהור של קרוביה ואנשי ביתה.

וב'פלא יועץ' ע' עריות:

"ואשה יראת ה' היא תתהלל, שתזהר ותשמר **שלא יכשלו בה בשום מכשול והרהור עוון**, ותחשוך כל אדם כליסטים לענין זה, כי אין אפטרופוס לעריות, וכל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, כל יצר מחשבות לבו רק רע, ואם הוא איש טוב שילחם עם יצרו ואולי

סיפור חיזון

מִן הַחֲזוֹן אִישׁ זצ"ל

מִן הַחֲזוֹן אִישׁ זִיע"א: מָה הָיָה יָכוֹל לִמְנוֹעַ אֶת גְּזִירַת גִּיּוֹס בְּנוֹת

בעת גזירת גיוס בנות לשירות לאומי, התקיימה בירושלים עיה"ק הפגנה נדירה של מאות נשים שיצאו להפגין על שמירת קדושתן וטהרתן ויופי צניעותן. וכל אותן מאות נשים עמדו והפגינו במסירות נפש, למרות כל מכות השוטרים באותה הפגנה וסילוני מים שהתזו וכו' - לא נרתעו והמשיכו לעמוד בהפגנתן, אירוע שלא היה לו אח ורע - הפגנת נשים! ובכזאת מסירות נפש. אמר אז מִן הַחֲזוֹן אִישׁ זצ"ל, **שאם את אותה מסירות נפש שגילו הנשים בהפגנה, היו משקיעות מבעוד מועד בשמירה על חומת צניעותן, לא היתה מתרגשת ובאה אותה גזירת גיוס בנות.**

(ספר 'קדושת החיים' - ב"ב תשנ"ה - הקדמה).

הבטחת הצדיק להצלה מהגיוס

ברצוני לשתף את אחי ואחיותי מעם ה' הנבחר בכל קצוות תבל, בסיפור מבית אבא ז"ל, שגם היה חלק מצוואתו לצאצאיו. אבא ז"ל היה מספר סיפור זה לבנותיו, לכל אחת כמתבגרת, כאשר הגיעה לגיל שהופעתה החיצונית החלה לתפוס מקום חשוב - להיראות טוב.

הסיפור כפי הנראה ארע לפני כ-150 שנה, כאשר סכנת גיוס ריחפה על כל בחור יהודי. באזור הנקרא זגלמביה הקרוב לפולין וגליציה, התגורר יהודי בודד, צדיק נסתר שלא ידעו על שורשיו. כל מי שקיבל צו גיוס לצבא, היה מגיע אליו כדי לקבל את ברכתו להינצל מהגיוס. כל מי שזכה לקבל את ברכת קדשו, היה מקבל

ינצחנו, מה לה ולצרה הזאת להכניסו בתיגר זה, ולכן אשת חיל **תהיה צנועה**, כל כבודה בת מלך פנימה, אז תתענג על ה'. ומצוה מוטלת על האנשים להזהיר נשים בנות ביתו, **שתהינה צנועות בפני כל אדם**".

וע"ע בדברי מִן הַחֲזוֹן סופר בדרשותיו, ח"ב דף ד"ש.

"והנני חוזר ומזהיר, מי לה' אלי יראה ויזהיר נשי ביתו ובנותיו לבלתי תהלכנה נטויות גרון חרוע נטוע ערום ויחף, **הם המכשילים את רואיהן** בעו"ה וחטא רבים ישאו, ועל צוואריהן ישתרגו, אם מידי מעשה יצאו מידי הרהור לא יצאו".

וכ"כ הגר"ח פלאגי, בספרו 'מועד לכל חי' סי' כז אות ה':

"וגם שתהיה **מכוסה היטב** בהליכתה **בצניעות גדול** ועיניה למטה בארץ שלא תשא עיניה בעוברים ושבים **שלא יחטאו בה**".

ד. ובאמת, חובה נפרדת זו של 'צניעות האשה' שעניינה כדי שלא יכשלו בה בני אדם, מבוארת בדברי חז"ל **במדרש תנחומא פ' וישלח** אות ה', וז"ל: "לכך צריכה אשה להיות יושבת בתוך הבית ולא תצא לרחוב שלא תכשל עצמה **ולא תביא מכשול לבני אדם ונמצאו מסתכלין באשת איש**", וכן באות ו': "א"ר יוסי כשהאשה **מצנעת את עצמה בתוך הבית** ראויה להנשא לכהן גדול... א"ר פנחס הכהן בר חמא בזמן שהיא **צנועה בתוך הבית**... היא מכפרת על ביתה" (והכוונה בזה שמצנעת עצמה בתוך הבית ונמנעת מלצאת לרחוב, כפי שהרחבנו במאמר הקודם).

והנה פשוט, שענין זה שלא תצא אשה לרחוב שלא לצורך, אינו נוגע למידת הצניעות השייכת גם באיש, וכמבואר **במדרש רבה** בראשית יח א': "**דרכה של אשה להיות יושבת בתוך ביתה, ודרכו של איש להיות יוצא לשוק**". אלא, זוהי חובה מיוחדת של 'צניעות האשה', כדי למנוע מכשול מבני אדם, כמפורש בדברי המדרש הנ"ל.

ואם כן פשוט, שגם כאשר היא צריכה לצאת לרשות הרבים, חובה זו של 'צניעות האשה' מחייבת אותה לצאת בלבוש צנוע, באופן שימעיט ככל האפשר את החשש שייכשלו בה בני אדם.

פטור מהצבא בהתייצבותו. סבא שלנו נסע אף הוא לאותו צדיק להתברך, והצדיק אמר לו: "איך קען דיר נאר געבען א גרינע בלט" - תרגום: "אני יכול לתת לך רק פתק ירוק", הוי אומר אני יכול לברך אותך רק בדיחוי.

בהיות סבא ז"ל בחור יתום, בכור, שעבד לפרנס את המשפחה, נלחץ מאד ואמר: "אבל מה יהיה כשיקראו לי שוב", וענה לו הצדיק שוב כמקודם: "איך קען דיר נאר געבען א גרינע בלט". בלית ברירה ועם דאגה בלב נסע להתייצב, ואכן קיבל דיחוי, אך לעולם לא נקרא שוב להתייצב, כאילו ששמו נשחק ונמחק מרשימות הצבא.

זמן קצר לאחר מכן נקראו אנשי החברא קדישא לשהות עם הצדיק בשעותיו האחרונות. בעמדם מולו בחדר החלו לבכות ואמרו לצדיק: "אבל מה יהיה עם סכנת גיוס בחורי ישראל!?! התרומם הצדיק בשארית כוחותיו וזעק: "כל זמן וואס אידישע טעכטער גייען אנגעטון בצניעות וועט קיין שום אידישע בחור נישט דארפן גיין צי די ארמיי". - תרגום: **"כל זמן שבנות ישראל ילכו בלבושות בצניעות לא ילך אף בחור יהודי לצבא"**.

(המעוניין - לתועלת לבד - יוכל לפנות לנכדת בעל העובדה בטל' 05276-46979).

[כעין זה מסופר בספר 'שמועות וסיפורים' (ח"א עמ' 74), כי בשנת תרנ"ד גזר הצאר ניקולאי הראשון שנשות ישראל לא תכסינה את ראשן, ואח"כ בשנת תרל"ד היתה גזירת גיוס לצבא, והעיד אחד מחשובי האדמו"רים ברוסיה, כי כל אותן נשים שבשעתו עמדו בניסיון ולא הסירו את המטפחות מעל ראשן - אף אחד מבניהן לא גויס לצבא].

עיונא דשמעתתא

הרב מאיר גרין שליט"א

השאלה מהגלין הקודם

בענין איסור הסתכלות בעריות, כתב המשנ"ב (סי' עה ס"ק ז) בשם הפמ"ג דאף דראיה בעלמא לפי תומו בלא נהנה מעיקר הדין שרי אם לא מצד המוסר, אבל במקומות המכוסים [כגון זרועותיה וכה"ג שאר מקומות הגוף] אף ראייה בעלמא אסור, דברי הפמ"ג הם בסימן הג"ל במש"ז סוף ס"ק א, עיי"ש שקיצר בזה מאד ולא ביאר מקורו.

מהיכן יש להביא ראייה לדברי הפמ"ג מסוגיא מפורשת בש"ס?

♦ ♦ ♦

לאסוקי שמעתתא

א. איסור הסתכלות בנשים נתפרש במסכת ע"ז (דף כ.) והכי איתא שם בברייתא, "ונשמרת מכל דבר רע" שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפילו פנויה באשת איש ואפילו מכוורת, ומשמעות לשון הסתכלות הוא ראייה בעיניו ובהתבוננות (עיין ביאור הגר"א או"ח סי' רכט ס"ק א) וכ"כ המהרש"ל ביש"ש (כתובות פ"ב סי' ג) וז"ל, דלא אסור אלא דרך הבטה והסתכלות בדמותה והתבוננות בצורת קלסתירה, עכ"ל. וכ"כ המשנ"ב בסי' עה (ס"ק ז) דראיה בעלמא בלא נהנה שרי אם לא מצד המוסר.

ב. ובב"ב (דף נז:) איתא "ועוצם עיניו מראות ברע" אמר ר' חייא בר אבא זה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה, ומוקי ליה בדליכא דרכא אחריתא [דבדאיכא דרכא אחריתא רשע הוא גם אם עוצם עיניו], ואיבעי ליה למינס נפשיה, ופי' רשב"ם שצריך לעצום עיניו או להטותם לצד אחר, הרי מבואר דבנשים העומדות על הכביסה חמור יותר האיסור ויש חיוב של עצמת עינים דהיינו שאפילו ראייה בעלמא אסור, וביארו הראשונים (עי' רשב"ם ורבינו גרשום שם) דהטעם שהחמירו חז"ל בנשים העומדות על הכביסה הוא משום שאז הם מגלות זרועותיהם ועומדות בנהר יחיפות בגילוי שוק, הרי מבואר דאע"ג דבסתם נשים אין איסור אלא בהסתכלות ובהתבוננות, אבל כשמגלות מהמקומות המכוסים בעינין עצמת עינים, ואף שגם כאן הלשון הוא זה שאינו **מסתכל** וכו', ע"כ דזה לאו דוקא, חדא דא"כ מאי רבותא בנשים העומדות על הכביסה והרי כל אשה נמי אסור להסתכל בה, ועוד מדמית לקרא דכתיב **'ועוצם עיניו** מראות ברע' נראה שבוה צריך עצמת עינים ולא סגי במה שלא יתבונן.

והעתיקו סוגיא זו להלכה הרי"ף והרא"ש, והרמב"ם (פכ"א מאיסוב הכ"א) כתב, אסור להסתכל בנשים העומדות על הכביסה, ואף שכבר כתב בתחילת הפרק (ה"ב), אסור לאדם לקרוץ בידיו וברגליו או לרמוז בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש **ואפילו** להריח בשמים שעליה או **להביט ביפיה אסור**, ע"כ. נראה שבהלכה כ"א בא להוסיף איסור בנשים העומדות על הכביסה, ונראה דהיינו לומר שבכה"ג אפילו ראייה בעלמא אסורה אף שאינו מביט ביפיה, וכ"א בטור ובש"ע (אהע"ז סי' כא ס"א) בזה"ל, ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו לאחד מהעריות ואסור לשחוק עמה להקל ראשו כנגדה או להביט ביפיה וכו', ואסור להסתכל בנשים שעומדות על הכביסה, עכ"ל. ופי' הלבוש שם דהטעם הוא משום שאז מגלות רגליהם, וז"ל הערוך השלחן (שם), ואסור להסתכל בנשים שעומדות על הכביסה מפני שרגליהן מגולות ואם יש דרך אחר לא יעבור בדרך הכביסה, **ואם אין דרך אחר יעצם עיניו מלהסתכל בהן**, ובזה נאמר ועוצם עיניו מראות ברע, עכ"ל.

ג. הפמ"ג ביאר בזה את דברי רש"י בברכות (דף כד.) וע"מ לבאר דבריו שנאמרו בקצרה כדרכו בקודש יש לבאר סוגיא דהתם, דהנה הגמ' הביאה מימרא דר' יצחק דאמר טפח באשה ערוה, ומקשה, למאי אילימא לאיסתכלי בה והאמר רב ששת דכל המסתכל באצבע קטנה של אשה כאילו נסתכל במקום התורף, אלא באשתו ולקרי"ש, דהיינו שבאשתו אף שאין לו איסור בראייתה אבל אסור לומר דבר שבקדושה כנגד טפח המגולה בה, ואח"כ מייתי מימרא דרב חסדא דאמר שוק באשה ערוה, ופי' רש"י **שוק** באשת איש **ערוה** להסתכל וכן באשתו לקרי"ש, והקשו האחרונים אמאי דכתב רש"י דדין שוק הוא נפק"מ גם לאיסור הסתכלות באש"א וגם לענין קרי"ש באשתו, והרי בגמ' לעיל נתבאר דגבי איסור הסתכלות אפילו באצבע קטנה אסור, ומה שייך גבי איסור הסתכלות לומר 'שוק באשה ערוה', וכתב ע"ז הפמ"ג שם לתרץ עפ"י הקדמה זו דבאיסור הסתכלות יש חילוק בין מקומות המגולים למכוסים וכו"ל, ועפ"י דברי הרשב"א בהאי סוגיא שכתב בשם הראב"ד לבאר דמה שאמר רב יצחק טפח באשה ערוה [אפשר] דהיינו רק ממקום צנוע שבאשה דהיינו מקומות המכוסים אבל לא מיירי במקומות המגולים, ובזה ביאר הרשב"א מה הוסיף רב חסדא שאמר שוק באשה ערוה על דברי רב יצחק שכבר אמר שטפח מגולה מכל גוף האשה דינו כערוה, וביאר הרשב"א שבא רב חסדא ללמדינו ששוק באשה הוא מהמקומות המכוסים אעפ"י שאינו מהמקומות המכוסים באיש, ועפ"י"ז כתב הפמ"ג לישב דברי רש"י דר"ל דאחר שחידש רב חסדא דשוק הוי ממקומות המכוסים באשה מעתה יש בזה מלבד הנפק"מ באשתו ולקרי"ש גם נפק"מ באיסור הסתכלות שיהא אסור בו אפי' ראייה בעלמא.

אמנם מעתה יקשה על תחילת הסוגיא מאי הוה קשיא להגמ' אדרב יצחק דאמר טפח באשה ערוה אילימא לאיסתכלי בה והאמר רב ששת כל המסתכל באצבע קטנה וכו', עד שהוצרכו להעמיד באשתו ולקרי"ש, מדוע לא אמרו דנפק"מ לענין איסור הסתכלות דבטפח מגולה ממקומות המכוסים אסורה אפילו ראייה בעלמא, ונראה דמזה מוכח דפשיטא ליה להש"ס שאיסור ראייה בעלמא במקומות המכוסים הוא אפילו בפחות מטפח.

ד. האחרונים הקשו על דברי הגמ' בע"ז (דף כ.) דהביאה שם מעשה ברשב"ג שהיה על גבי מעלה בהר הבית וראה גויה אחת נאה ביותר אמר מה רבו מעשיך ה', ומקשה הגמ', ולאסתכלי מי שרי מיתבי ונשמרת מכל דבר רע שלא יסתכל אדם באשה וכו', ע"כ. וע"ז הקשו האחרונים הרי פשיטא דרשב"ג רק ראה אותה בלא שום התבוננות ומאי קשיא עליה מהברייתא דאוסרת להסתכל, ובספר מנחת שמואל¹ (ברכות נח.) תי' דס"ל להש"ס דלאדם חשוב כרשב"ג ראוי להחמיר על עצמו גם בראיה בעלמא, והביאו המשנ"ב שם בזה"ל, ובספר מנחת שמואל הוכיח דאדם חשוב יש לו לזהר בכל גווני. **ה.** החפץ חיים (הלכות לשה"ר במ"ח כלל ו' ס"ק יז) הקשה על סוגיא זו דנשים העומדות על

1 להג"ר שמואל מדולהינב תלמיד הגר"ח מוולאדין.

המשך בעמוד 14

לעיונא

יש לעיין האם חומרת מקומות המכוסים נובעת משום שהדרך לכסותם או להיפך שמה שיש לכסותם הוא משום חומרתם?

ניתן לשלוח תירוץ לקושיא וכן שאר הערות והארות בכתובת: x0527160888@gmail.com

מצות כיסוי הראש בנשים - טעם המצוה (3)

בגליונות הקודמים הבאנו מקורות מדברי הראשונים והאחרונים, שטעם האיסור לצאת כשערה מגולה הוא משום פריצות וחוסר צניעות. כעת נביא מקורות נוספים לכך ששערות האשה עלולות לגרום למכשול.

בוזר הק' פ' נשא כתב: "אמר רבי חזקיה... ואתתא דאפקת משערא דרישא לבר לאתתקנא ביה גרים מסכנותא לביתה... ומה בביתא האי כל שכן בשוקא".

ופירש הרמ"ק על הזוה"ק: "ומכל שכן בשוקא, דאיכא תרתי - גילוי השיער, ומחטיאה בני אדם.

וב'מגיד משנה' הל' איסור"ב פכ"א ה"א, כתב לסייע לדעת הרמב"ם הסובר שקירבה לעריות אסורה מן התורה, מכך שהתורה אסרה לצאת כשראשה מגולה. ומבואר כנ"ל, שאיסור זה טעמו משום הרחקה מן העריות.

ובפירוש הטור הארוך על התורה, פרשת כי תצא, על הפסוק "וגלחה את ראשה", פירש: "שמא בשביל שערה חשק בה".

מהר"ש קלוגר, בספרו 'חכמת התורה' פרשת חיי שרה, על הפסוק 'ותקח הצעיף ותתכס' (עמ' תק"ב) כתב: "הנה כיסוי הצעיף הוי ניכר הצניעות, כי שיער באשה ערוה וגילוי שערה גורמת תאוה להזכר להתאוות לה, וכיסוי הצעיף גורם מיעוט התאוות לה".

ובשו"ת מהר"י הלוי (אחיז ורבו של ה"ט"ז) סי' ט', דן שם האם ארוסה חייבת לכסות את ראשה, וכתב בתוך דבריו: "אלא ע"כ שגם ארוסה אינה יוצאה בראש פרוע לחצר וכ"ש למבוי כמו נשואה, דבתרומיהו איכא למיחש להרהור". [נמתבאר מדבריו שזהו הטעם לחובת כיסוי הראש, וכנ"ל].

1 ואם ישאל השואל א"כ מדוע פנויה אינה חייבת בזה, נאמרו בזה כמה וכמה ביאורים, ניתן לעיין בחוברת 'דברים של טעם' (נקודות להתבוננות בענין הטעם למצות כיסוי הראש) פרק ה'. (להשיג: 0747-962286, או: 5242ab@gmail.com).

והאר עינינו

הרב יוסף גולדשמידט שליט"א, מח"ס "והאר עינינו"

לסובלו, אלא רק מי שענינו בהירים יכול להסתכל באור הבהיר של השכינה.

בעוה"ב יזכה להנות מזיו שכינתו

גם בעוה"ב שהוא התענוג הגדול מכל חמודי תבל, יזכה להנות מזיו השכינה ע"י עיניו הנשמרים. כמבואר בשמירת הלשון (ח"ב פ"ל ובעוד ספרים) שאם מחליש ומחשיך את חוש ראייתו הרוחנית ע"י ראיות אסורות, לא יוכל להנות מזיו שכינתו בעוה"ב, כיון שהוא כסומא ועיניו מקולקלות. וע"י שהאדם שומר את עיניו הרי הוא שומר את חוש ראייתו הרוחנית ויוכל לעתיד לבא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שזהו תוחלת ותקוות נפש כל אדם אשר בשם ישראל יכונה לזכות לחיי עוה"ב ולחזות בנועם ה' לאחר בואו לעולם העליון.

וכמה נפלאו דברי הספר חסידים (ס"ק ק"מ) "שמי שעוצר רוחו ומשפיל עיניו ורוחו מהביט אל נשים ואינו מדבר דברים בטלים וסובל כעס ואינו מתגאה ועוסק בתורה ובמעשים טובים, לעתיד לבא יהיה לפניו ממלאכי השרת, עליהם נאמר (במדבר כג, כג) כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל", כלו' המלאכים ישאלוהו מה פעל א-ל כיון שהוא נמצא בפנים יותר מהם.

וכן ענין ההבנה וההארה בתורה תלוי בזה, שאם עיניו נקיים וטהורים, יאירו עיניו שכלו להביט בתורה ויזכה לראות נפלאות בתורתו ית'. ולכן מזכירים תמיד את העינים כשמבקשים על הצלחה בתורה, כגון "והאר עינינו בתורתך, ולמאור תורתך עינינו גל, שתאיר עיני במאור תורתך, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" וכו', כיון שההארה בתורה באה דרך העינים, שמתוך שענינו שמורים נמצאו עיני נשמתו בהירים וחזקים, ויכול לראות באור הבהיר של התורה.

וכן לגבי הזכרון כתב הבן איש חי (שנה א' פר' בא) שע"י קדושת העינים בתבטל הקליפה שמשכחת התלמוד.

שמירת הראייה הרוחנית

הרבה מעלות עליונות תלויות בשמירת העינים. דהנה כמו שיש עינים לגוף יש עינים לנשמה, כמש"כ הראשית חכמה (שער הקדושה פ"ה, ט"ז) "שהעינים אינם רואים אלא מכח הנשמה", שכל הכוחות הגופניים המה כוחות הנשמה שפועלים דרך כלי הגוף, וכשרואה דבר אסור הרי זו הנשמה שראתה את הדבר האסור, וא"כ כששומר ראייתו הגשמי נשמר גם ראייתו הרוחנית, שעניני נשמתו נשארים נקיים ובהירים.

נשיבנה ביהמ"ק יוכל לחזות בנועם ה'

וכשיבנה בית המקדש יוכל לחזות בעיניו בנועם ה' ולהנות מזיו שכינתו. כמש"כ רבינו יונה (אגרת התשובה) "ואשר לא ישא עיניו אל אשת איש זוכה ותחזינה עיניו בנועם ה', מדה כנגד מדה חלף עבודתו אשר לא זן עיניו ממראה איסור, שכך אמרו חז"ל כל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני השכינה וכו'". משא"כ מי שלא שמר את עיניו ח"ו לא יזכה לזה, כמש"כ הראשית חכמה (אהבה פ"א מה') עה"פ כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון "דבלי ספק דלא יזכו לזה אלא הצדיקים ששמרו את עיניהם כראוי".

וע"ז אנו מתפללים "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", דנכלל בזה בקשה שנזכה אנחנו לראות "בעינינו", ולא נהיה מאלו שלא יזכו לראות ח"ו.

וטעם הענין, דראיית פני השכינה מצריך עינים בהירים ומזוככים. למה"ד לאדם ששהה כמה שנים בבית אפל וחשוך, ופתאום ביום אחד כשהשמש יצא על הארץ הוא יוצא מביתו ומסתכל מיד אל תוך השמש, הרי אור השמש יכה בו מאד ולא יוכל לסובלו וגם יכול להתעוור. כן הוא ג"כ בראיית אור פני השכינה, שאין כל אחד יכול

שיחת חיזוק

הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל

דור חדש (ב)

"האמונים עלי תולע חיבקו אשפתות"

מאת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל

מתוך שיחות הגר"ש פינקוס זצ"ל - חינוך. המשך מגילון קודם

כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ! אולם מאחר והקב"ה בקש להמשיך את קיום העולם הבנוי כולו על נסיונות, הוא הותיר שם כמה אומות, אשר באמת לאט לאט במשך השנים כלל-ישראל התקרב אליהם ולמד מדרכיהם [בתחילה רק מתוך 'התעניינות' לראות כיצד עובדים הם לאלוהיהם... ולאחר מכן יותר לא היה ניתן לעצור את הסחף]. שיא ההתקרבות אל הגוים הביאה לחורבן ביהמ"ק.

השפעה מזיקה הניכרת לאחר זמן

ישנם הרבה נושאים כאובים שחובה עלינו לדבר ולעורר עליהם. אחד מהם הוא ענין נסיעת בחורי הישיבות ב'טרמפים'.

פעמים בחור נוסע ברכב עם יהודי חילוני, ואינו מפחד שהדבר יזיק לו - "הן מדובר באנשים טובים", לא בערבים... ואינו יודע את האמת הכואבת כי די בשמיעת כמה דברי הבל וליצנות מפי אותם רשעים 'נחמדים' כדי לקלקל [וכבר שמעתי על כמה מקרים כאלו רח"ל]. הקב"ה בתורתו הקדושה צוה עלינו לפחד מכל התקרבות לרשעים, אבל הוא, ה'גיבור', אינו מפחד...

יוסף היה "צדיק יסוד עולם", כי מיד כשהעומד בנסיון ע"י אותה גויה הוא ברח משם כל עוד נפשו בו - "וינס"! הוא פחד ממנה פחד מוות. אבל ישנם כאלו שאינם פוחדים, ובהינף אצבע הם עוצרים 'טרמפ'... עליהם לדעת כי אותו נהג עמו יסעו עלול לחולל מהפכה רוחנית של ממש בתוך ראשם - "חור בראש", רח"ל.

ואמנם באותה שעה הם לא יחושו בכך [אין חשש שלאחר שלושת-

"לא ישובו בארץ - אפילו לפי שעה"

הברית שכרתנו עם השי"ת היתה: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" - הפרדה מוחלטת מהעמים! כי כשמתחילים להתקרב ולו במעט, אי אפשר לדעת להיכן תוביל התקרבות זו, שהרי "העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרין" (טור אוה"ח סי' א').

מטעם זה נפסק ברמב"ם כי בשעה שישנה אפשרות, אין להניח כלל לגוים להתגורר בתוכנו [והעושה כך עובר על לאו מדאורייתא!], ואף בכדי לעבור בארץ היה נדרש מהם לעמוד בתנאים מסויימים [כמו "בדיקת דרכונים" בימינו...], כי די היה בשעות מועטות בכדי להרוס את הכלל-ישראל!

וזה לשון הרמב"ם (הל' עכו"ם פ"י ה"ו): "אין כל הדברים האלו [שיש לנהוג דרך כבוד בגויים בעניינים מסויימים מפני דרכי שלום, כמבואר בסעיפים הקודמים, עיי"ש], אמורים אלא בזמן שגלו ישראל לבין העובדי-כוכבים או שיד עכו"ם תקיפה על ישראל, אבל בזמן שיד ישראל תקיפה עליהם, אסור לנו להניח עובדי כוכבים בינינו, ואפילו יושב ישיבת עראי או עובר ממקום למקום בסחורה לא יעבור בארצנו אלא עד שיקבל עליו שבע מצות שנצטוו בני נח, שנאמר 'לא ישובו בארץ' - אפילו לפי שעה. ואם קבל עליו שבע מצוות הרי זה גר תושב".

ואכן כשהכניס הקב"ה את כלל-ישראל לארצם, אם היו חיים של לבדם ללא כל אומה ולשון יחד עמם, שוב לעולם לא היו חוטאים, כי כלל-ישראל כשלעצמם הנם בבחינת דברי הנביא (ישעיה ס, כא) "ועמך

לתרומה ושותפות חפש בנדירים פלוס 'ושכנתי'

[ובמאמר המוסגר, זהו מצבו הטבעי של היהודי: "מצדדי אצדודי" - בנוסף לעבודת השי"ת הוא גם עוסק מעט לפרנסתו, וכדברי חז"ל הנודעים (ברכות ל"ה ע"ב): "תנו רבנן: 'ואספת דגנך', מה תלמוד לומר? לפי שנאמר 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיו', יכול דברים ככתבן? תלמוד לומר: 'ואספת דגנך' - הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל" (ועי' "נפש החיים" שער א' פ"ח מה שביאר בזה). משא"כ "פנים אל פנים" הנו מצב מיוחד שזכו לו כלל-ישראל בעלייתם לרגל].

ושמעתי בשם גדולים ליישב, דמה שהכרובים היו במצב של "פנים אל פנים" בעת החורבן, היתה זו מעין "נשיקת פרידה" לכלל-ישראל מאת הקב"ה לפני צאתם לגלות. זוהי הצורה הראויה להיפרד איש מרעהו.

ואני אומר, שהיתה זו מעין 'צוואה' לכלל-ישראל. אכן בעודם יושבים על אדמתם בארץ ישראל איש תחת תחת גפנו ותחת תאנתו, ניתן היה לחיות גם במצב של "מצדדי אצדודי" ביחס לקב"ה, אך בשעה שיוצאים אל הגלות המרה בין העמים, שם נפתח תחתם פתחו של הגהינם ומאיים לשאוב אותם פנימה, עליהם לדעת כי אין כל אפשרות לעבור את החיים בשלום אלא ע"י שחיים כל הזמן עם הקב"ה "פנים אל פנים".

לחיות במצב של "פנים אל פנים" פירושו שהבית הפרטי שלנו יהיה בבחינת ביהמ"ק, וכל מה שברור לכל בר-דעת שלא ניתן להכניסו לביהמ"ק, לא ייכנס גם בבית. גם כשיוצאים לטייל, יש 'לקחת' את ביהמ"ק יחד איתנו. "כאשר יחנו כן יסעו" (במדבר ב, יז) - אעפ"י שנסע, עדיין "אוהל מועד" הוא! יציאה מבית-המקדש, ולו לזמן מועט, מכניסה את האדם לסכנה גדולה שקשה מאוד לעמוד מולה, ואם לא אנחנו, נכדינו עלולים ח"ו להיזקק ממנה.

החלק המעשי שבענין הוא קשה ביותר, אולם עלינו להתבונן ולהכיר בנוראותן של הסכנות האורבות לפתחנו, ולכוון עליהם בתפילותינו. בקשתנו היא: "הושע ה' את עמך את שארית ישראל" (ירמיה לא, ו).

בנוסח התפילה אנו אומרים: "שומר ישראל שמור שארית ישראל, ואל יאבד ישראל האומרים 'שמע-ישראל'", לאחר מכן "שומר גוי אחד וכו' ואל יאבד גוי אחד המיוחדים שמך" וכו', ומסיימים "שומר גוי קדוש שמור שארית עם קדוש, ואל יאבד גוי קדוש המשלשים בשלוש קדושות לקדוש".

וצריך להבין, מדוע לא כתוב "שמור את אלו המניחים תפילין או מקיימים את שאר מצוות התורה"? אלא, שאין אפשרות לשמור אלא על מי שה"שמע-ישראל" שלו הוא "אחד" ואין לו נטיה לכיוונים אחרים, וכן מי שהקדושה שלו היא "שלוש קדושות" - קדושה אינסופית. הוא מקדש את השי"ת כל הזמן ללא הפסקה. רק על יהודים כאלו ניתן לשמור.

תפילתנו ובקשתנו שטוחה לפני הבורא יתברך "לבלתי ידח ממנו נדח" (ש"ב יד, יד), ויקום בנו הכתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ", ונזכה לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

רבעי שעה, הם ירדו מהרכב ללא כיפה על ראשם...]. הם יחזרו לשיבה וילמדו שם בהתמדה, אולם לאט לאט ההשפעה המזיקה תתן בהם את אותותיה.

מצבם דומה לבהמה שיש נקב בראשה והיא 'טריפה'. בהמה זו יכולה לחיות במשך שנים-עשר חודש בלא שירגישו עליה כלל שהיא חולה, ולפתע בתום י"ב חודש למות. אצל אדם תהליך ההתדרדרות עשוי לקחת פעמים עפי' עשרים ושלושים שנה, ואם לא אצלו, אז אצל בנו ונכדו, אולם בסופו של דבר ה'שריפה' שבתוכו תפרוץ החוצה!

כדי להמחיש את הענין, ספר לי יהודי כי הפסיק לעשן לאחר שרופא מסוים הראה לו צילום ריאה של אדם מעשן, ותיאר לו איך שאותה ריאה שחורה ומלאה פחם, רח"ל! באותו רגע, כך הוא סיפר, תפס אותו פחד נורא והוא החליט להפסיק לעשן. תארו לעצמכם: אדם מעשן סיגריות וסבור כי לא ייזקק ממנה, בעוד שלאמיתו של דבר הוא נמצא בתהליך של הרס עצמי!

אנשים משוחחים ביניהם בענייני 'פוליטיקה' ושאר הבלים. מי יודע כמה 'שכבות' של טומאה נדבקו מתוך כך על נשמותיהם? נכון, אין אפשרות לסגור את הילדים באופן הרמטי מפני השפעות חיצוניות, אולם כ'בני תורה' עלינו למצוא את האושר ושמחת החיים בתורה הקדושה, שהיא בבחינת "ישקני מנשיקות פיהו" - נשיקה פה אל פה עם הקב"ה. לחיות כל העת עם הקב"ה ולא לחפש דברים אחרים.

חיים במצב של "פנים אל פנים"

ידועים דברי חז"ל (יומא נד ע"א): "בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגלגלן להם את הפרוכת ומראין להם הכרובים שהיו מעורים זה בזה ואומרים להן: 'ראו חיבתכם לפני המקום'". כלומר, היו מראים להם את הכרובים כיצד הם ניצבים אחד מול השני פנים אל פנים.

ענין זה בא לרמז להם כי כך צריך להיות יחסם כלפי הקב"ה: "פנים אל פנים!" הסתפקות ב"אור פני מלך חיים", הכרה עמוקה בעובדה "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו", תוך נקיטת משנה זהירות מפני 'פזילת' העינים הצידה לעולם הסובב אותנו. כל נטיה הצידה, ואפילו של אחד חלקי מליארד, כבר מהווה פגיעה במעלת "ראו חיבתכם לפני המקום".

ותיריה מזאת, גם בעת החורבן היה מצבם של הכרובים כך: "אמר ריש לקיש, בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה" (שם ע"ב). וכבר הקשו, כיצד יתכן הדבר, הן הכרובים היו פנים אל פנים רק בשעה שכלל-ישראל היו עושין רצונו של מקום, וכאן הרי מדובר בזמן החורבן?

ויש שתירצו, שמאחר והנס התבטל, חזרו הכרובים למצבם הראשון כפי שהיו בשעה שעשאו שלמה המלך. אלא שקשה ע"ז מדברי הגמ' (ב"ב צט ע"א), שם מבואר ששלמה המע"ה עשאו באופן שפניהם היו כלפי הבית, אלא שהיו "מצדדי אצדודי", ופירש"י: "קצת לבית וקצת זה לזה, כאדם שמדבר אל חבירו והופך ראשו קצת לצד אחר". הרי מבואר כי תחילת עשייתם לא היתה באופן של "פנים אל פנים", אלא "מצדדי אצדודי".

קורות בתינו

סיפורים מהשטח

תגובה נוספת לגליון מס' 1.

דור שלישי בקירוב רחוקים

זו ההגדרה, גם אבא וגם סבא שלי עסקו רבות בתחום הזה, וראו ברכה רבה בעמלם. רבים מגדולי ישראל שליט"א היו מבקשים את חוות דעתם בהזדמנויות שונות הקשורות לתחום זה, ובנוסף היו גם מפנים אליהם מקרים של קרובים שהתרחקו והיה צורך לקרב אותם מחדש.

וכעת אני הדור השלישי מוצא את עצמי עוסק בזה. זו לא היתה שאלה של כן או לא, אלא רק של מתי, אבל זה הגיע מהר מידי. הוצעה לנו הזדמנות של פעילות עניפה באחת הערים המרוחקות, פעילות מגוונת מאוד הכוללת מסירת שיעורים לנוער ולמבוגרים, הפעלת בית כנסת שכונתי, פעילויות לילדים [משהו בסגנון אבות ובנים], וגם פעילות רחבה בעזרת הנשים, מה שהפך את רעייתי באחת מאשת אברך לרבנית דגולה שנשות הקהילה מבקשות את ברכתה ועצותיה.

הכל היה יכול להתנהל על מי מנוחות, הרגשנו סיפוק עצום וגם גשמית לא היה חסר לנו כלום. עד שבאחד הימים נדרשנו להתחיל לארח בביתנו זוגות בסעודות השבת. לי זה לא היה חדש כלל וכלל, אני גדלתי בבתיים שזה היה חלק מהחיים. העולם אומרים ששבת כזו משפיעה יותר מעשרה סמינרים, ההווי השבתי בחברת משפחה חרדית זה משהו שלא קיים בשום מקום בעולם. את התענוג הזה לא יוכלו לתת להם תמורה כל הון שבעולם, ובדרך כלל אחרי שבת כזו העניינים מתחילים לרוץ לכיוון הנכון. אבל בשביל רעייתי זה היה קצת מורכב, ובפרט כשזה יושב על משבצת של רבנית.

הרגעתי אותה שהכל יהיה בסדר ואין ממנה לחשוש אלא שהעסק לא זרם בדיוק כמו שחשבת.

בשבת הראשונה הכל התנהל כמתוכנן. הדברי תורה, הזמירות, ואפילו הפטופטים היו על הצד הטוב ביותר, וביום ראשון קבלנו צל"ש חם מאוד מאלו ששלחו אותם. אבל כבר בשבת השניה נקלענו למצב מאוד לא נעים, וכדלהלן.

באותה השבת הגיעו לביתנו זוג יוקרתי. זוג יוקרתי פירושו אנשים בעלי תפקידים מהשורה הראשונה, לא בכל יום יוצא שאנשים ברמה הזו מתעניינים ביהדות ובתשובה, ובדרך כלל האחראים על השיבוץ לא לוקחים סיכון ומחפשים להם את המומחים מהשורה הראשונה, ולאור ההצלחה בשבת הקודמת, שלחו אותם אלינו מתוך תקווה שהעניינים ירצו כמו שצריך. אבל זהו, שזה לא מה שקרה.

לפני שבת קבלנו אינפורמציה מקדימה שמדובר בזוג במצב מאוד מתקדם, וענין הכיסוי ראש לא אמור להוות כל בעיה, אפשר בהחלט להציע כיסוי ראש בסמיכות לאמירת הקידוש. קיבלנו גם הדרכה מפורטת, מה לעשות ומה לא לעשות, מה לומר ובעיקר מה לא לומר. והנה האורחים כבר כאן, הגיע זמן הקידוש, בקריצת עין הועבר הרמז לתת לאורחת כיסוי ראש כדי שנוכל לפתוח באמירת הקידוש.

ואז קרה משהו מאוד לא נעים, האורחת סירבה בתוקף לכסות את הראש ואמרה שזה לא שייך, היא לא רגילה לזה, השיער זה המראה שלה ואיש לא יכתוב לה מה לעשות. זה היה קצת מוזר, לפי המידע שקבלנו לא היינו אמורים לשמוע מילים כאלה, אבל מאוחר יותר הבנו מה גרם לשינוי הלא מבורך, היה זה חשבון פשוט ביותר, לא שייך לבקש ממנה לכסות את הראש ולדבר על יופי יהודי בו בזמן שעל ראשה של הרבנית יושב שיער מסורק בקפידא. ממי אנחנו עושים צחוק? איזו זכות יש לנו לדבר על כיסוי ראש ועל הצנעת היופי תוך כדי שכאן מסתובבים עם משהו עוד יותר יפה מהשיער עצמו? לך תסביר עכשיו

כל מיני פרשנויות למה בפאה של שנות האלפיים יכולים לצאת ידי חובת הצנעה וכו', הרי זה ברור שהיא לא תקנה את זה.

לא התעקשנו, יש פיתרון הלכתי למצבים שכאלו והענין עבר איכשהו.

אבל כנראה שהיה זה רק הגל הראשון, לאחר נטילת ידים וברכת המוציא היא שאלה מה הסיבה שמכסים את החלות? ואני פתחתי בדברי הלכה ואגדה תוך כדי הסבר על הלחם שמצד חשיבותו הוא קודם ליין וכדי שלא יתבייש שמקדימים את היין לפניו אנחנו מכסים אותו בשעת הקידוש.

ואז ספק בתמימות ספק בציניות היא אמרה, כמו שמכסים את הראש? לא, את הראש מכסים כי התורה הקדושה רוצה שאשה נשואה תשמור את יופיה מעיני זרים זה ענין אחר לגמרי.

נו, והפאה הזו על הראש עוזרת לשמור על היופי מעיני זרים?

בום!!! הרגשתי אגרופ בפנים, מה עונים???

ניסיתי לשמור על קור רוח, לא רציתי שירגישו מה עובר עלי, אבל האורחת המלומדת והלא כל כך מנומסת המשיכה בשיא השלווה, כמו למדנית מארץ הלמדנים: אם יש כזה ענין להסתיר את החלות, זה הרי ברור שלא הייתם מכסים אותן עם חלות אחרות, משום שאותה בעיה בדיוק שיש עם החלות שלמטה תהיה גם בחלות העליונות, אז מדוע יופי כן שייך לכסות עם יופי, מה ההיגיון בזה?

הרגשתי רע מאוד, בתחילה חשבתי מה כבר מבינה האורחת הזאת ולמה מציק לי המוסר שלה? אלא שזו בדיוק היתה הבעיה, לרגע אחד לא היתה כאן כל כוונה לתת לנו מוסר, השאלות התמימות הללו שבעבורנו היו כמו דקירות של סכין נשאלו באמת כדי להבין, ומי שבאמת רוצה להבין אי אפשר לכעוס עליו, ולמי שבאמת רוצה להבין קצת קשה להסביר דברים מהסוג הזה... כידוע.

לא ידעתי מה לומר, וכפי שהודרכתי העברתי מיד נושא ואמרתי בואו נעזוב רגע את השאלות, אני רוצה לספר לכם סיפור שקרה לפני הרבה שנים וכו' וכו' וכך חלפה עברה לה הסעודה. האורחים נפרדו מאיתנו לשלום, ולאחר שהודו לנו מקרב לב על האירוח הלכו לביתם, כשאנו נושמים לרווחה.

אין לי מושג מה נהיה מהמשפחה הזו, לא התקשרתי לברר, פחדתי לקבל על הראש, אבל כשפניתי לאלו שעוסקים בתחום וסיפרתי להם על המבוך שנקלעתי אליו, שמעתי מכולם את אותה התשובה: נכון, זו באמת בעיה, קשה עד מאוד להסביר לציבור הכללי את התופעה הזו של הפאות היום, אתה עוד יצאת מזה בחסד, הבעיה הגדולה היא של המרצים, כשהשאלה הזו נשאלת בפורום ציבורי, זה יכול להרוס להם הרצאה שלימה.

רגע, רק לציבור הכללי קשה להסביר? ולציבור החרדי אפשר להסביר? שאלתי, אבל עד עצם היום הזה לא קבלתי תשובה.

תקופה קצרה לאחר מכן החלטנו לעשות את השינוי. הבנו שאם לנו - ביננו לבין עצמנו - אין לזה תשובה ברורה, זה מחייב אותנו לעשות חשבון נפש. מה נענה ביום הדין? מה נענה ביום בו נצטרך לתת דין וחשבון? האם גם שם נצליח להעביר נושא? או לספר איזה סיפור שקרה לפני הרבה שנים?...

אני מאוד מודה לכם על הגליון, על ההשקעה, ועל התוכן הממכרים.

סיפור מהחיים

המספריים הכחולים

החיזוק שהציל ממות לחיים

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: בירושלים גדל ילד קטן - אבל שובב לא קטן! כאשר היה שקט סביבו יותר משלש דקות - כבר היה צריך בדיקה אחריו... פעם אחת אכן ארך השקט יותר מכמה דקות, וכשאמו שהיתה עסוקה בבישול במטבח מיהרה החוצה לאתר אותו, היא גילתה אותו כשהוא תלוי בנדנדה כשהחבל כרוך על צווארו ופניו כחולות.

צעקות 'הצילו! הצלה!' הועיקו את השכן מלמעלה שביצע בו החייאה - עד להגעת ניידת טיפול נמרץ שהעבירה אותו לבית החולים 'הדסה'.

"הילד יחיה" - הודיע רופא חמור סבר להורים הרצוצים "אבל המוח נפגע" האם פרצה בבכי, האב ניסה לברר את המצב לאשורו, הרופא נד בראשו לאות השתתפות בצער, יותר מזה לא היה לו מה להוסיף, "הוא שרוי בתרדמת" (צמח) סיכם הרופא.

חלפו מספר שבועות, החיים בבית חזרו לשגרה מסוימת - מאפירה, מדי יום יצאו ההורים לבית החולים בתורנות.

6.10 בבוקר, הטלפון מצלצל - "מדבר כאן דוד פרנקל" - 'הגאון ר' דויד'ל פרנקל תלמידו ומקורבו של מרן החזו"א, נכון שהוא קרוב משפחה שלהם אך מה לו להתקשר אליהם לפנות בוקר?

תקשיב, אומר ר' דוד, חלמתי הלילה חלום. את פשרו אני מותיר לך לברר - אך ברור שהוא קשור אליך, בחלומי אני רואה את ב"ד של מעלה... ולפניהם שלוש תיבות: הימנית הינה תיבת החיים, השמאלית תיבת המות רח"ל, והאמצעית מלאה עם פתקים ובהם שמות. אני מבחין כיצד הם מוציאים מהתיבה פתק ומקריאים ממנו את השם של בנכם החולה ומתחילים לדון בו, ולפתע אני מוצא את עצמי - בחלום - בשוק 'מחנה יהודה' בתוך חנות בדים. על הדלפק מונחות מספרים כחולות. ואז שוב

המשך מעמוד 9 - עיונא דשומעחא

הכביסה מפסחים (דף כה) דאמרו שם הנאה הבאה לו לאדם בע"כ מותרת, ופי' הראשונים דאם עובר במקום שיש בו ריח ע"ז ואינו מתכוין ליהנות ממנו מותר לעבור שם, ומדוע כאן אסור חז"ל לעבור אם יש לו דרכא אחרייתא וגם בדלית ליה דרכא אחרייתא אמרו שאיבעי ליה למינס נפשיה ולעצום עיניו או להטותם לצד אחר, וכתב ע"ז בזה"ל, ועיינתי הרבה בהאי קושיא, ונראה לי דסברת הגמרא דבעריות מפני שנפשו של אדם מחמדת צריך להחמיר יותר, דהגם שעתה חושב שלא ניהא ליה בהנאה זו, פן יתגבר יצרו עליו בעל כרחו ויבוא להרהר ע"ז, עכ"ל.

אליבא דהלכתא

א. אסור להסתכל באשה שהיא ערוה עליו [ופניות דידן כתבו הפוסקים שהם בכלל עריות משום איסור נידה] והיינו בעיון ובהתבוננות, אבל ראייה בעלמא בלא נהנה שרי אם לא מצד המוסר.

אני מוצא את עצמי יחד עם המספריים בב"ד של מעלה מול הפתק של בנכם, ואני רואה כיצד המספריים גוזרות את הפתק לשביבים! ואיקץ והנה חלום. מיד מיהרתי להתקשר אליכם, אין לי מושג מה החלום אומר, אך ברור שהוא נוגע אליכם.

6.16 הטלפון מצלצל שוב "מדברים מבית החולים - אתם מתבקשים לבא מיד לבית החולים", ההורים 'טסים' לבית החולים. בנם לא נמצא במיטתו ורופא המום שניצב שם מעדכן אותם בהתפתחויות, "אין לנו כל הסבר רפואי למה שהתרחש כאן, הוא התעורר הבוקר רגיל - כביכול אתמול בלילה הלך לישון רגיל, הוא הוכנס לסדרת בדיקות מקיפה שבסופו של דבר אישרה שהוא אכן חזר לחיים רגילים - כאחד הילדים בני גילו. ושובב - בדיוק כפי שהיה לפני כן.

בדרך חזר מבית החולים נזכר האב בטלפון המוזר שקיבל הבוקר מקרוב המשפחה, ר' דוד פרנקל. עכשיו כאשר הכל מאחוריהם סיפר זאת לרעייתו... לחרדתו הוא מבחין שהיא מחוירה, ליבו נפל בקרבו, והוא שאל האם הם צריכים לחזור לבית החולים, "לא, הכל בסדר" הרגיעה אותו, פשוט המספריים הכחולים מהחלום הם המספריים שלי!" מתברר שבעיסוקה כתופרת היתה יוצאת מידי פעם לחנות בדים בשוק מחנה יהודה, והיתה לוקחת עמה את כלי אומנתה - המספריים. ביום הקודם לחלום, יצאה כדרכה לשוק מחנה יהודה, היא התקשה לגזור בעצמה את הבד ורצתה להעביר את המספריים למוכר שיגזור הוא, ואז עלתה בה מחשבה לקבל על עצמה קבלה טובה לרפואת בנה. היא פנתה בשקט לקב"ה "אני עושה צעד קטן לקראתך - בבקשה תרחם על שרוליק שלי" והניחה את המספריים על הדלפק - במקום למסור אותם מיד ליד. "המספריים הכחולים הם שלי" קבעה שוב בהתרגשות.

"המספריים הכחולים" סיים הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א, מונחים עד היום בויטרינה בביתו של הילד בעל הנס, שכיום הוא אברך חשוב בוגר ישיבת חברון.

(פורסם במוסף שבת קודש - פרשת צו תשע"ג)

ב. במקומות המכוסים שבגוף אסורה אפילו ראייה בעלמא, ואם איכא דרכא אחרייתא אסור לעבור שם, ואם אין דרכא אחרייתא מותר לעבור שם וצריך להתאמץ שלא לראות, כגון לעצום עיניו אם אפשר או להטותם לצד אחר, ונלמד מסוגיא דב"ב (דף מ) בנשים העומדות על הכביסה.

ג. אסור להסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה וכל המסתכל אפי' באצבע קטנה כאילו נסתכל במקום התורף, ובאשתו מותר להסתכל אבל גם באשתו אם מגולה טפח ממקומות המכוסים שבגופה אסור לומר שום דבר שבקדושה נגדה, ושוק הוא מהמקומות המכוסים ונפק"מ בזה גם לדין הנ"ל, שאם מגולה מהשוק באשה שהיא ערוה עליו אסור אפילו בראיה בעלמא, ודין זה הוא אפילו בפחות מטפח.

ד. לאדם חשוב יש לו ליהזר מראיה בעלמא אפי' במקום המגולה.

ה. הטעם שהחמירו חז"ל בזה ולא אמרו דמותר כמו בשאר איסורי הנאה בשאין מתכוין היינו משום דבעריות נפשו של אדם מחמדתן ויש להחמיר ולהתרחק מהן ביותר.

אירוע נשים ענק בברנפולד

למרבה בשמחה הגיעו מאות!!! נשים נשות אברכים, כשכל אחת נושאת באמתחתה סיפור חיים מרגיש ומחזק במיוחד.

האירוע הסתיים עם תחושה מרוממת ועם ההבנה הברורה שאכן הציבור בכללותו רוצה את היזוק, ומבין את נחיצותו.

איןכל ספק כי בעזרת ה' חומות הקדושה והצניעות יוסיפו להגביה ולהתחזק עוד ועוד.

במוצאי שבת פרשת ויגש, נפל דבר בישראל.
אירוע ענק עם מאות נשות אברכים התקיים
בברכפלד.

האירוע היה מיועד למשפחות בהן עשו את השינוי, עם הרצאות מחזקות בנושא וסעודת מלווה מלכה מפוארת.

הסעות יצאו גם מירושלים, ומארגנות האירוע ציפו להשתתפותו של כמה עשרות.

כנסי חיצון ברחבי הארץ

בסיעתא דשמיא עם תחילת החורף תנופת עשיה בפעילות בחיזוק מצות כיסוי הראש, כאשר ברחבי הארץ מתקיימים כנסי חיזוק מרוממים ונעלים לחיזוק קיום מצות כיסוי הראש כהלכתה.

בעיר אשדוד התקיימו שני כינוסים, בהם השתתפו מאות נשים מהעיר המעוניינות להתחזק בקיום מצות כיסוי הראש כהלכתה. כך גם מתוכנן כינוס גדול בעיר חיפה, המיועד לכל אלו שרוצות להתחזק בקיום מצות כיסוי הראש כהלכתה. כמו כן נמסר שלקראת סוף החורף הבעל"ט מתוכנן כינוס ארצי אדיר לכל אלו הרוצות להתחזק בקיום מצות כיסוי הראש כהלכתה, הכינוס יתקיים בכל הנראה באולם ענה ומספור בעיר בני ברק, פרטים יבאו!!!

תנופה מרשימה במוקד השידוכים

כהלכתה נרשמו במוקד השידוכים. כמ"כ התווספו למאגר הרבה שדכנים ושדכניות, אשר בוודאי הדבר יוסיף לתועלת העניין. היעד הוא שלא לו אשר נמצאים בשידוכים ומעוניינים במטפחת יהיה מענה ממוקד ומיידי, ובס"ד יוכו למצוא את השידוך הנכון בנקל.

בגיליון הקודם פורסם על מוקד השידוכים
למעוניינים בכיסוי הראש במטפחת, כאשר
המוקד הוקם לאור הביקוש הרב בציבור
לשידוכים במטפחת. בס"ד נרשמה היענות
חסרת תקדים, בכך שהמוני משפחות מכל
העדות והחוגים שעזו חפצם שיזכו הדורות
הבאים לקיים את מצות כיסוי הראש

ימי השובבי"ס

בימים אלו מתארגנים לסדרת שיעורים מעשיים בהלכות קדושת המחנה שימסרו א"ה בימי השובב"ם הבעל"ט ע"י מגידי שיעור הממוחים בתחום, הציבור מוזמן להשתתף בשיעורים לאור קריאתם של גדולי ישראל שמוטל על כל א"ר אל ללמוד הלכות אלו שהם מצויות מאז ועולמים להכשל בהם מחוסר ידיעה

למידע או לארגון שיעור באיזור מגורין פנה למערכת 'דברי רבותינו'
בטלפון 0733479287 שלוחה 9

הצדמנות מיוחדת

בימים אלו נמצאים בשלב האחרון של עריכת המגזין "יש כיסוי" מס' 2, שבו יופיעו ראיונות עם אלו שהתעוררו לעבור לכיסוי הראש במטפחת ע"י "יש כיסוי" מס' 1. בנוסף לכך יהיו מדורים מגוונים ומרתקים בנושא קיום מצות כיסוי הראש כהלכתה, דברי הרבנים הגאונים שליט"א ועוד.

הזדמנות מיוחדת תינתן לבעלי חנויות מטפחות, כאשר תינתן הזדמנות פרסום לבעלי החנויות בחוברת המהודרת.

בכל ענייני החוברת יש לפנות למערכת קו 'מעל
הטבע' 073-383-5300, שלוחה 9.

לבנות ונערו

אך שרצו להשייך לנצחית לא איכות,
נצחית על הרע לא מתפסרת
שרצו למצוא את הדרך בדור תפוכות
עם חסידות וסיונות לבוא לקבל תעצומות!!!

אֶפְשָׁרִים יִיחַוְדִּיִּם וְאֶנְצִיִּים וְעִזְרוֹת אִיכוּחִיִּת בְּכִתּוֹם ח'
פְּרִזְוֹת אֶמְצֵא אֶת הַדֶּרֶךְ הַזֶּה.

האפגזים חווייתיים ואפגזים כיאה וכלאה לבנות צדה...

לפרטים והרשמה

052-7676889 052-7136507

רשימת קווי חיזוק לנשים

קו הישועות (שלוחה 4-7)
סיפורי התחזקות במצות
כיסוי הראש

0733-83-40-50

שימו לב בפעם הראשונה יש להקיש
2448 # ולאחמ"כ 5-2

קו מעל הטבע

הרצאות, שו"ת, מאזינות משתפות.

0733-835-300

קו איילת השחר
02-5447013

קו בראש ובראשונה

תוכניות, סיפורים אישיים,
קטעי הומור, מבצעים.

02-99-450-47

רשימת קווי חיזוק לגברים

מערכת ליבי ער

עדכונים, הקלטות מגדולי ישראל,
דעת גדולי הדורות, אברכים
מספרים, מאגר שדכנים ועוד.

074-796-22-85

מערכת דברי רבותינו

כינוסים בראשות רבותינו שליט"א,
הקלטות מגדולי ישראל, שיעורים
בסוגית כיסוי הראש.

0733-479-287

שוותפים להנצה

קראת?

התחברת?

מקומך איתנו!

למערכת "ושכנתי"

דרושים מכיצים נוספים

בפריסה ארצית.

להפצה באיזור מגורך
חייג:

053-31-39-202

לאחר
השעה
13:00

(משה)

הגיליונות יגיעו ע"י שליח
מיוחד לאזור מגורך

ניתן לתרום לרכווא ו/או להקדיש לע"נ

ניתן לקבל קבלה מוכרת לצורכי מס בסעיף 46

מייל המערכת: x0527160888@gmail.com

חדש!

לקבלת הגליון באימיל

ניתן לשלוח בקשה למייל המערכת

לתרומה ושותפות חפש בנדרים פלוס 'ושכנתי'